

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА**

**ШЛЯХИ ТА НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ
СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконав: здобувач ІV курсу 431 групи, денної
форми навчання
Спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та
страхування
Освітньо-професійної програми Фінанси,
банківська справа та страхування
Бринза Максим Олександрович

Керівник: Ковальов В.В., кандидат економічних
наук, доцент
Рецензент: Карнаушенко А.С., к.е.н., голова СФГ
“Олексієнко С.М.”

Івано-Франківськ, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти фінансового стану суб'єкта господарювання.....	5
1.1. Економічна сутність фінансового стану підприємства.....	5
1.2. Управління фінансовим станом суб'єкта господарювання.....	9
1.3. Методика аналізу фінансового стану підприємства.....	15
РОЗДІЛ 2. Аналіз фінансового стану підприємства	20
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства.....	20
2.2. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства.....	24
2.3. Аналіз ділової активності підприємства	32
РОЗДІЛ 3. Шляхи та напрями покращення фінансового стану суб'єкта господарювання.....	40
3.1. Шляхи покращення фінансового стану суб'єкта господарювання....	40
3.2. Напрями підвищення ділової активності суб'єкта господарювання...	43
ВИСНОВКИ.....	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	49
ДОДАТКИ.....	53

ВСТУП

Актуальність теми. При здійсненні господарської діяльності кожного підприємця цікавить отримання прибутку. Він є метою створення бізнесу. Необхідно враховувати, те що для досягнення цієї мети мало лише мати бізнес-план, основним є фінансовий стан суб'єкта господарювання. При правильному веденні обліку буде якісно формуватися фінансова звітність, яка в свою чергу буде фактично відображати фактичний стан господарюючого суб'єкта.

Оцінка фінансового стану суб'єкта господарювання є важливим елементом в системі управління та прийняття господарських рішень. Результати аналізу фінансового стану цікавлять інвесторів, кредиторів, виробничих менеджерів та інших суб'єктів фінансової системи. У зв'язку з цим головним завданням будь якого суб'єкта господарювання є пошук напрямів та шляхів покращення свого фінансового стану.

Аналіз показників, які характеризують фінансовий стан суб'єкта господарювання, та їх роль в управлінні обумовлена об'єктивними факторами, а саме: ступенем невизначеності економічного середовища, розбалансованість інструментів державного регулювання економічних процесів та ринкового механізму, неоднозначний вплив фінансових інститутів, які впливають на фінансове становище окремо взятого суб'єкта господарювання.

Таким чином, оцінка фінансового стану, пошук шляхів та напрямів його покращення набуває важливого значення.

Предметом дослідження є фінансовий стану суб'єкта господарювання шляхи та напрями його покращення.

Об'єктом дослідження є процес покращення фінансового стану суб'єкта господарювання.

Метою дослідження є фінансовий стану суб'єкта господарювання.

Реалізація поставленої мети вимагає **вирішення таких задач:**

- дослідити сутність фінансового стану суб'єкта господарювання;

- розглянути процес управління фінансовим станом суб'єкта господарювання;
- висвітлити методику проведення аналізу фінансового стану підприємства;
- охарактеризувати організаційно-економічний стан підприємства;
- здійснити аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства;
- проаналізувати ділову активність суб'єкта господарювання;
- запропонувати шляхи та напрями покращення фінансового стану суб'єкта господарювання.

Методи дослідження. У процесі виконання дослідження були використані наступні наукові методи: метод теоретичного узагальнення (при вивченні результатів дослідження), системно-логічний метод (для уточнення термінів дослідження), методи обробки фінансової та статистичної інформації (порівняння та групування, графічного і табличного подання даних), методи фінансового та економічного аналізу (для проведення дослідження стану функціонування підприємства), абстрактно-логічний метод (для формулювання висновків).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1. Економічна сутність фінансового стану підприємства

Господарська діяльність суб'єкта господарювання здійснюється завдяки своєчасному, якісному, організованому та ефективному управлінню, яке являє собою сукупність послідовно взаємопов'язаних функцій. В сучасних умовах господарювання обґрунтованість і дієвість управлінських рішень залежить від якості фінансово-аналітичних розрахунків. Аналіз результатів діяльності суб'єктів господарювання є основним елементом в системі управління та прийняття обґрунтуваннях господарських рішень. Його результати цікавлять кредиторів, інвесторів, контрагентів, державних органів.

Аналіз фінансового стану суб'єкта господарювання, з однієї сторони, є результатом діяльності господарюючого суб'єкта, з іншого боку – висвітлює шляхи та напрями його розвитку.

Аналізуючи термін «фінансовий стан» можливо стверджувати, що є велика кількість теоретичних підходів до його трактування, але єдиного загальноприйнятого немає.

Так Приходько Н. стверджує, що «Фінансовий аналіз - це складова аналітичного економічного дослідження щодо вивчення рівня, змін і динаміки фінансових показників у їх взаємозв'язку і взаємозумовленості, з метою прийняття ефективних управлінських рішень для забезпечення внутрішньої і зовнішньої діяльності господарюючих систем, сталого економічного розвитку і стійкого фінансового стану» [23, с. 10].

Савицька Г. розглядає «фінансовий стан підприємства як економічну категорію, яка відображає стан капіталу в процесі його кругообігу та спроможність суб'єкта до саморозвитку на фіксований момент часу» [29, с. 475].

Білик М.Д. пропонує наступний розгляд цього поняття «фінансовий стан підприємства як реальну (фіксовану на момент часу) й потенційну фінансову спроможність підприємства забезпечити певний рівень фінансування поточної діяльності, саморозвитку та погашення зобов'язань перед підприємствами й державою» [5, с. 87].

В таблиці 1.1. наведені інші теоретичні підходи до трактування поняття «фінансовий стан»

Таблиця 1.1

Теоретичні підходи до трактування поняття «фінансовий стан»

Автор	Трактування
Косова Т. [13]	фінансовий стан – це результат взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, який визначається сукупністю факторів, пов'язаних зі звичайною діяльністю підприємства
Кузьменко Л., Шаповалова В. [14]	фінансовий стан підприємства визначається сукупністю показників, що відображають наявність, розміщення і використання ресурсів підприємства, його реальні й потенційні фінансові можливості. Він безпосередньо впливає на ефективність підприємницької діяльності господарюючих суб'єктів
М. Коробов [15]	фінансовий стан підприємства – це забезпеченість підприємства необхідними фінансовими ресурсами та ступінь раціональності розміщення для здійснення ефективної господарської діяльності й своєчасних грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями
М. Чумаченко [40]	фінансовий стан підприємства – це показник його фінансової конкурентоспроможності, тобто кредитоспроможності, платоспроможності, виконання зобов'язань перед державою та іншими підприємствами

Необхідно також розмежувати такі поняття як "фінансовий стан", "фінансова рівновага", "фінансова стійкість" та "фінансова стабільність". Співвідношення цих понять наведено на рисунку 1.1.

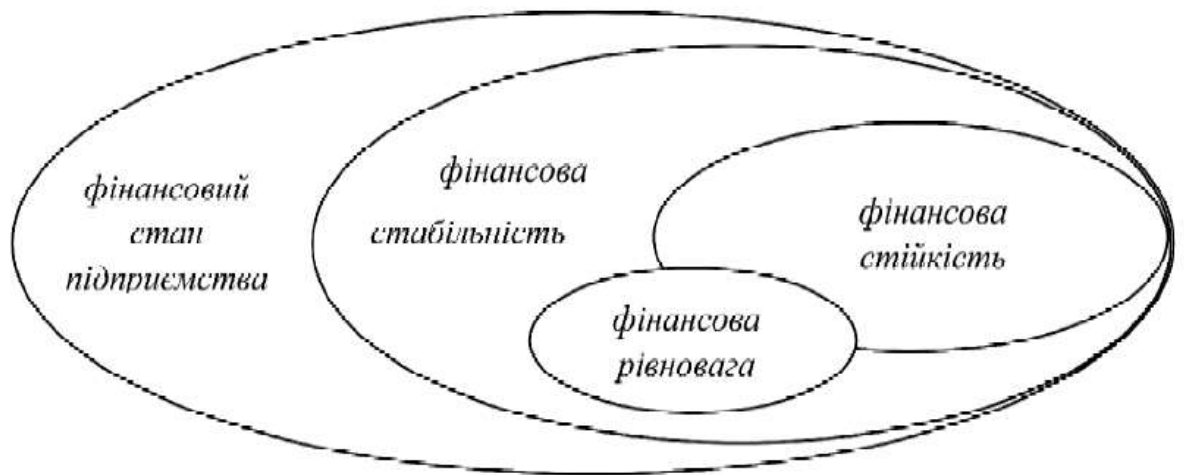

Рис. 1.1. Співвідношення понять "фінансовий стан", "фінансова стійкість", "фінансова стабільність" та "фінансова рівновага"

Як ми бачимо, "фінансовий стан" є найширшим та характеризується фінансовою стійкістю та фінансовою стабільністю. Фінансова стійкість є характеристикою стану суб'єкта господарювання на певну дату, а динаміку міцності характеризує фінансова стабільність.

Відмінність понять "фінансова стійкість" та "фінансова стабільність" наведені в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Відмінності між поняттями "фінансова стабільність та "фінансова стійкість"

Ознака	Стабільність	Стійкість
Основна характеристики	Частота прояву певного явища	Рівновага на конкретний момент часу
Часовий аспект	Характеристика динамічних процесів, процесів руху (зміни) за (або на) певний період часу; можна розглядати як сталість стійкості підприємства в кожний момент минулого чи майбутнього; тобто характеризує динамічний стан	Характеристика стану в той чи інший момент часу. Можна розглядати як моментну характеристику стану досліджуваної системи, оскільки вона відображає міцність стану підприємства на певну дату (момент часу); характеризує статичний стан
Широта охоплення поняття	Поняття є більш широким та припускає, що фінанси	Вужче поняття, фінансова стійкість – тільки прагнення

	підприємства функціонують у стані рівноваги, зберігаючи незмінною свою структуру	до рівноваги, а її досягнення є можливим лише за відсутності негативних шоків
Чим визначається	Визначається мінімальними змінами в роботі системи, збереженням високих позитивних результатів	Визначається як здатність «зберігати, опиратися та вистояти»
Складові	Фінансова рівновага, фінансова стійкість, конкурентна стійкість	Виробнича, управлінська, інвестиційна, маркетингова, кадрова та ін.

Оцінка та аналіз фінансового стану суб'єкта господарювання є головним завданням процесу управління фінансами господарюючого суб'єкта. Фінансовий стан є однією із основних характеристик діяльності будь якого суб'єкта господарювання. У зв'язку з цим визначення сутності поняття «фінансовий стан» дає можливість виявляти всі його характеристики. При дослідженні фінансового стану суб'єкта господарювання, його керівництво має можливість отримувати інформацію яка буде використана для покращення його фінансового стану.

Проаналізувавши сутність поняття «фінансовий стан» можливо навести концептуальні основи даного поняття:

- сутність поняття «фінансовий стан» проявляється як в статиці так і в динаміці;
- показники фінансовий стан суб'єкта господарювання є результатом його фінансово-господарської діяльності;
- фінансовий стан є об'єктом, якій визначається певними показниками, які характеризують його господарське становище;
- фінансовий стан є об'єктом фінансового управління;
- фінансовий стан вказує на забезпеченість суб'єкта господарювання необхідними фінансовими ресурсами для здійснення своєї господарської діяльності.

У зв'язку з вище згаданим, можливо надати таке трактування поняттю «фінансовий стан» - це система фінансових відносин, яка характеризується

показниками, що відображають наявність фінансових активів, їх розміщення та використання суб'єктом господарювання його здатність фінансувати господарську діяльність та бути конкурентоспроможним.

1.2. Управління фінансовим станом суб'єкта господарювання

Метою управління фінансовим станом суб'єкта господарювання є виявлення проблем та їх подолання, створення та впровадження в дію плану оперативного відновлення платоспроможності, підтримка на належному рівні фінансової стійкості, розробка стратегії розвитку, підтримка можливості продовжувати господарську та фінансову діяльність, яка дасть йому можливість зростати, підтримання фінансової стійкості в час кризи.

Азаренкова Г. М. дає наступне визначення поняттю фінансове управління «Фінансове управління – сукупність методів впливу на організацію і використання фінансових відносин та фінансових ресурсів [2].

Аніловська Г. Я. вказує на те, що «управління фінансами (фінансовий менеджмент) полягає в ефективному використанні фінансового механізму для досягнення стратегічних і тактичних цілей виробництва» [3].

Поддєрьогін А. М. розглядає фінансове управління «як процес управління формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів суб'єкта господарювання та оптимізації обороту його грошових коштів» [24].

Управління фінансовим станом господарюючого суб'єкта необхідно розглядати як один із функціональних напрямів фінансового менеджменту, який тісно пов'язаний з іншими системами управління. Як будь яка управлінська система, так і система управління фінансовим станом суб'єкта господарювання має суб'єкт й об'єкт управління, наведені на рисунку 1.2.

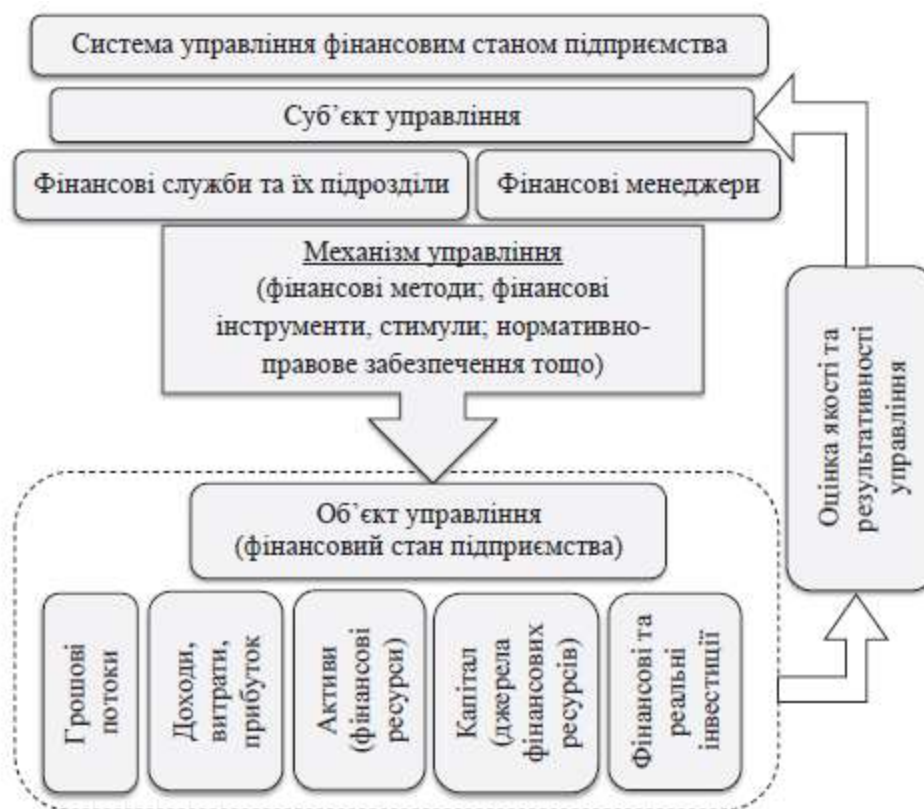

Рис. 1.2. Система управління фінансовим станом суб'єкта господарювання [19, с. 181]

Базилінська О.Я. вказує на те що «у практичному плані управління фінансовим станом підприємства – це сукупність форм і методів цілеспрямованого впливу суб'єктів управління на формування, а також використання фінансових ресурсів» [4, с. 11].

Основні завдання управління фінансовим станом суб'єкта господарювання наведені на рисунку 1.3.

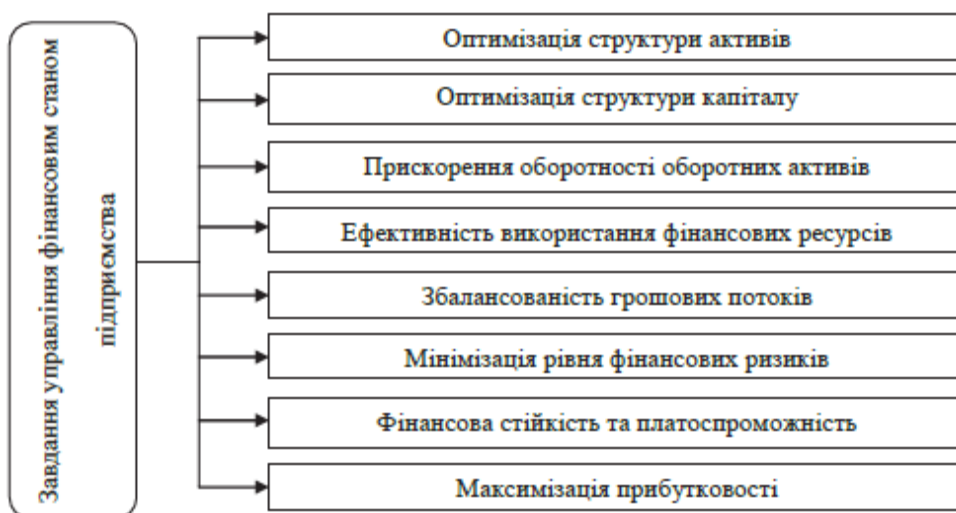

Рис. 1.3. Завдання управління фінансовим станом підприємства [11, с. 137]

Слав'юк Р.А. вказує на те що «процес управління фінансовим станом повинен здійснюватися за наступними етапами:

- визначення головної мети управління;
- утворення системи інформаційного забезпечення управління;
- дослідження показників фінансового стану;
- утворення системи цілей та цільових показників;
- прогноз показників фінансового стану;
- поточне планування показників фінансового стану;
- створення системи заходів для реалізації поточних планів;
- контроль показників фінансового стану підприємства» [31].

Процес ефективного управління фінансовим станом суб'єкта господарювання повинен вирішуватися на наступних рівнях: стратегічному, оперативному та інноваційному. Об'єкт, результат та критерій ефективності за рівнями ефективного управління наведений в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Процес ефективного управління фінансовим станом суб'єкта господарювання

Рівень	Об'єкт	Критерій	Результат
--------	--------	----------	-----------

Стратегічний	конкурентоспроможність підприємства та його ринкова вартість	оцінювання динаміки показників рентабельності та ділової активності	проведення моніторингу внутрішнього та зовнішнього середовища
Оперативний	управління безперервністю виробничого процесу та процесу кругообігу капіталу підприємства	оцінювання динаміки показників фінансової стійкості та ліквідності	коригування методів аналізу й оцінювання чинників, що дестабілізують розвиток підприємства та призводять до збитковості діяльності
Інноваційний	забезпечення пропорційності процесу життєдіяльності підприємства	оцінювання динаміки показників ділової активності та платоспроможності	уточнений механізм дії чинників, виявлених на оперативному рівні та шляхи боротьби з кризою на підприємстві

Джерело: складено за даними [33, с. 87].

На прийняття рішень в процесі управління фінансовим станом суб'єкта господарювання впливають як зовнішні так і внутрішні фактори.

Зовнішні фактори впливу наведені на рисунку 1.4. Зовнішні фактори це складна структура елементів які знаходяться за межами суб'єкта господарювання та по різному впливають на його господарську діяльність.

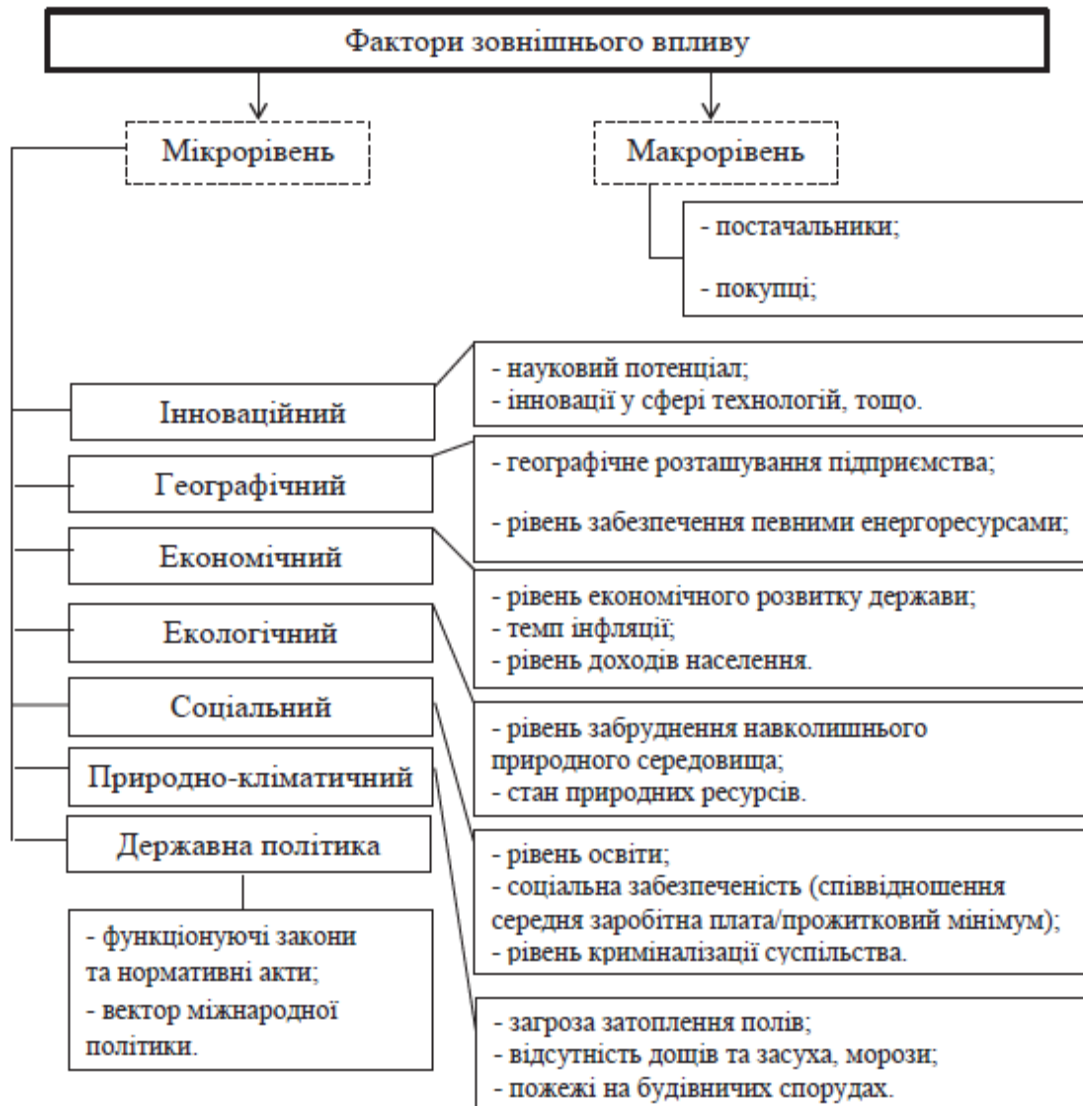

Рис. 1.4. Фактори зовнішнього впливу на процесі управління фінансовим станом [8, с. 265]

Другою групою факторів впливу є внутрішні фактори, які проявляються в середині суб'єкта господарювання рисунок 1.5.

Рис. 1.5. Фактори внутрішнього впливу на процесі управління фінансовим станом [8, с. 265]

Всі фактори, які мають вплив на управління фінансовим станом суб'єкта господарювання взаємопов'язані між собою, вони формують актуальні питання, розв'язання яких спрямоване на усунення негативного стану основних фондів суб'єкта господарювання, адаптацію суб'єкта господарювання до впливу зовнішніх факторів, підвищення незалежності та покращення фінансового стану господарюючого суб'єкта.

Саме для вирішення існуючих проблем виникає необхідність в ефективному управлінні фінансовим станом суб'єкта господарювання.

Процес управління фінансовим станом суб'єкта господарювання є одною із важливих складових не тільки фінансового менеджменту а і всією системи управління суб'єктом господарювання, яке повинно ґрунтуватися на показниках фінансового стану. Ефективне управління фінансовим станом суб'єкта господарювання характеризується великим рівнем динамізму, складності та невизначеності.

1.3. Методика аналізу фінансового стану підприємства

Фінансовий стан суб'єкта господарювання залежить від результатів його фінансово-господарської діяльності. У ньому відображаються загальні результати фінансово-господарської діяльності, показники з управління фінансовими ресурсами. Фінансовий стан суб'єкта господарювання включає в себе наступні елементи його діяльності: прибутковість, ефективне розміщення основних та оборотних засобів, наявність фінансових ресурсів, ліквідність платоспроможність та інші.

Аналіз фінансового стану суб'єкта господарювання проводиться з використання наступної звітності: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал, статистична та оперативна звітність.

В таблиці 1.4 наведена характеристика інформаційних джерел які використовуються суб'єктом господарювання для проведення аналізу фінансового стану.

Таблиця 1.4

Сутність інформаційні джерела, які використовуються для оцінювання фінансово стану

Інформаційне джерело	Його сутність для оцінювання фінансового стану
Баланс	Для фінансового стану підприємства головним є інформація про розподіл активів та пасивів задля відображення оборотів діяльності підприємства.
Звіт про фінансові результати	Якщо баланс відображає фінансовий стан підприємства на конкретну дату, то звіт про прибутки та доходи дає картину фінансових результатів за відповідний період (квартал, півріччя, 9 місяців, рік).
Звіт про рух грошових коштів	У звіті про рух грошових коштів наводяться дані про рух грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.
Звіт про власний капітал	У звіті про власний капітал розкривається інформація про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду, що є важливим для

	оцінювання фінансового стану.
Дані статистичної звітності та оперативні дані	Статистична інформація (дані) визначена як офіційна державна інформація, яка характеризує масові явища і процеси, що відбуваються в економічній, соціальній та інших сферах життя України та її регіонів.

Джерело [34, с. 46-47]

Фінансовий стан суб'єкта господарювання необхідно систематично оцінювати з використанням різних прийомів, методів та методик аналізу.

Поддєрьогін А. М. виділяє «три основні типи моделей, які застосовуються найчастіше у процесі аналізу фінансового стану підприємства :deskриптивні; нормативні;предикативні» [25].

Deskриптивна модель базується на фінансовій звітності та передбачає подання її у різних типах аналізу (вертикальному та горизонтальному, аналіз відносних показників та коефіцієнтів, порівняльний та факторний аналіз, трендовий аналіз).

Нормативна модель ґрунтується на порівнянні фактичних результатів фінансово-господарської діяльності, з нормативними показниками.

Предикативна модель містить прогнози фінансового стану суб'єкта господарювання, та характеризується наступними складовими: точка беззбитковості; побудова прогностичних звітів фінансового стану; побудова моделей ситуаційного аналізу та інші.

Всі ці моделі важливі, дієвими вони є тільки коли суб'єкт господарювання буде використовувати їх правильно та послідовно, тому що ефективне управління фінансовим станом не може здійснюватися лише з використанням однієї із моделей.

Види аналітичного процесу, які застосовуються при проведенні аналізі фінансового стану суб'єкта господарювання наведені на рисунку 1.6.

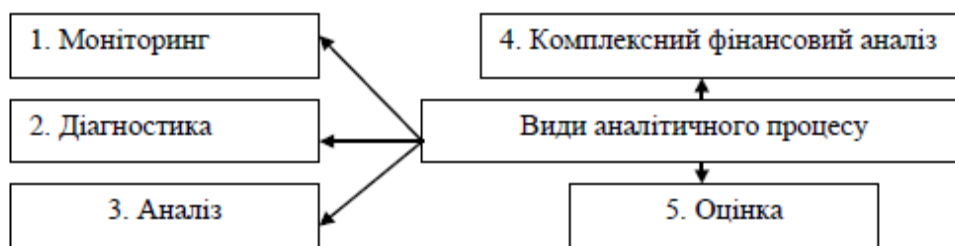

Рис. 1.6. Види аналітичного процесу, що застосовуються в аналізі фінансового стану підприємства [16, с. 102]

Аналіз фінансового стану господарюючого суб'єкта передбачає аналіз його діяльності за певними напрямками. Напрямки які використовуються в зарубіжному досвіді відрізняються від вітчизняних (рис.1.7).

Рис. 1.7. Напрями проведення аналізу фінансового стану підприємства [1]

У вітчизняній практиці широко застосовуються вертикальний, горизонтальний, порівняльний, факторний, та аналіз коефіцієнтів. Аналіз проводиться як за відносними, так і за абсолютними показниками.

Останнім часом набули поширення методики, які інтерпретують результати аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання базуючись на

основі узагальнюючого показника. Але їх різноманіття, відсутність систематизації, чіткого алгоритму розрахунків, а саме головне умов застосування не дають якісно їх використовувати в практичній діяльності господарюючих суб'єктів.

Проблемою використання методик є відсутність нормативів фінансових показників, які враховують галузеві особливості діяльності суб'єктів господарювання, непридатність зарубіжних методик до вітчизняних умов, низький рівень інформативності фінансової звітності.

Характеристика основних методичних підходів оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання представлені в таблиці 1.5.

Таблиця 1.5

Основні методи оцінювання фінансової діяльності підприємства

Метод	Характеристика
Метод фінансових коефіцієнтів	Передбачає розрахунок певних показників, що характеризують фінансову стійкість, платоспроможність та ліквідність, рентабельність (прибутковість) діяльності, майновий стан та ділову активність.
Оцінювання фінансового стану з використанням абсолютних показників	Може бути використана для оцінювання окремих аспектів фінансового стану, зокрема для характеристики рівня фінансової стійкості з боку прибутковості підприємства на основі використання результатів маржинального аналізу.
Рейтингове оцінювання	Полягає у класифікації підприємств за певними ознаками з огляду на фактичний рівень показників фінансового стану та рейтингу кожного показника.
Бальне оцінювання	Полягає в проведенні аналізу фінансових коефіцієнтів шляхом порівняння отриманих значень із нормативними величинами, а також отриманні узагальнюючого показника, вираженого в балах.
Матричне оцінювання	Базується на побудові сукупності фінансових показників, яка перетворюється на матрицю стандартизованих коефіцієнтів.
Інтегральне оцінювання	Результатом оцінювання є визначення інтегрального показника на основі застосування різноманітних методичних підходів.
Дискримінантні моделі	Дають змогу визначити вірогідність настання банкрутства на основі розроблення та використання інтегральної моделі аналізу фінансового стану підприємства.

Вітчизняні суб'єкти господарювання в своїй практиці найчастіше використовують метод фінансових коефіцієнтів.

Оцінка проводиться за групами показників майнового стану, фінансової стійкості, платоспроможності та ліквідності, ділової активності та прибутковості. Склад груп та методика розрахунку показників, які вказані в нормативно-правових документах, а також наведені в наукових роботах, різняться, це обумовлює відсутність єдиного підходу до процесу оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання.

Для здійснення якісного оцінювання фінансового стану суб'єкта господарювання необхідно застосовувати інші методичні підходи. Систематизація методичних підходів оцінки фінансового стану господарюючого суб'єкта представлена в додатку А.

Велика кількість підходів та методик аналізу оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання обмежує практичне застосування проведення якісної оцінки фінансового стану. Попередження кризових явищ у суб'єктів господарювання стає можливим тільки при систематичній оцінці фінансового стану. Комплексна оцінка фінансового стану суб'єкта господарювання це інструмент оцінки його поточного та перспективного стану, який використовує різні системи фінансових показників.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства

Товариство з обмеженою відповідальністю «Механічний завод», розташоване у м. Херсон. Згідно статуту це - металургійне і машинобудівне підприємство з стовідсотковим приватним капіталом.

Система менеджменту якості на підприємстві сертифікована за системою стандартів ISO 9001: 2008 "BUREAU VERITAS CERTIFICATION".

На підприємстві є спеціалізовані цехи та ділянки для виконання складально-зварювальних, заготівельних та металообробних робіт які оснащені спеціальним устаткуванням.

Транспортно-складський цех оснащений вантажопідйомним устаткуванням, є складські приміщення які використовуються для зберігання готової продукції та матеріальних цінностей.

Верстатний парк оснащений 50 одиницями обладнання: токарні, фрезерні, шліфувальні, координатно-розточувальні, зубообробні, преси, пили та інше спеціалізоване обладнання.

На підприємстві виробляються наступні види продукції:

- твердопаливні котли;
- фасадні електричні підйомники;
- спеціальні платформи;
- крани для подачі матеріалів «у вікно» на висоту до 30 м;
- мобільні земснаряди;
- плавучі самохідні очеретокосарки;
- плавучі понтони.

Місце розташування що відповідає вимогам для великого збутового підприємства.

Підприємство має самостійний баланс, розрахунковий та валютний

рахунки в комерційних банках. Воно є самостійним суб'єктом господарювання з правами та обов'язками юридичної особи.

Підприємство функціонує на принципах господарського розрахунку, самофінансування, забезпечує соціальний розвиток та стимулювання працівників. Воно несе повну відповідальність за результати господарської діяльності та покладених на себе зобов'язань перед контрагентами, бюджетами різних рівнів, комерційними банками та трудовим колективом.

Показники господарської діяльності ТОВ «Механічний завод» за 2016 - 2020 рр. наведена у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

**Динаміка показників виробничо-господарської діяльності
підприємства ТОВ «Механічний завод», тис..грн.**

Показники	2016	2017	2018	2019	2020
Дохід від реалізації продукції (товарів , робіт , послуг)	91911	21911	60990	125552	104563
Податок на додану вартість	5349,53	1275,3	3549,79	7307,54	6085,94
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів , робіт , послуг)	86562	20636	57440	118245	98478
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робот, послуг)	84200	19822	54058	111233	92250
Валовий прибуток	2362	814	3382	7012	6228
Адміністративні витрати	2923	1143	2298	3357	2244
Фінансові результати від операційної діяльності: прибуток	193	120	1605	3103	1824
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	18	30	1321	2426	1513
Чистий прибуток	3524	816	2426	4976	3898

Дохід від реалізації продукції ТОВ у 2017 р. становив 21 мільйон 911 тис..грн., це на 419% менше за 2016 рік, а у 2018 р. цей показник становив 60 мільйонів 990 тис..грн., що на 278% більше в порівнянні з 2017 р. В 2019 р. дохід становив 125 мільйонів 552 тис..грн., що на 205% більше ніж у 2018 р. У 2020 році він становив 104 мільйонів 563 тис..грн., це на 20% менше у 2019 р.

Чистий прибуток підприємства в 2017 році зменшився на 430% у

порівнянні з 2016 роком. Цей показник в 2018 р. зріс на 297% порівняно з 2017 роком. У 2019 році зріс на 205% у порівнянні з 2018 роком. А у 2020 роком він зменшився на 21% якщо порівнювати з 2019 роком.

У зв'язку зі зростанням собівартості продукції, зниженням асортименту відбулося зменшення прибутку та зниження рентабельності.

Динаміка активів ТОВ «Механічний завод» за основними економічними показниками наведена в таблиці 2.2.

Таблиця.2.2

Динаміка активів ТОВ «Механічний завод», тис..грн.

Показники	2016	2017	2018	2019	2020
Власний капітал	46899	46911	46844	49240	50582
Статутний капітал	38255	38268	38277	40144	41071
Необоротні активи	19893	23063	23192	30897	35456
Оборотні активи	38401	34769	41731	46381	57191

Як видно з таблиці власний та статутний капітал збільшувалися у аналізованому періоді. Темпи зростання, були з 2017 року на 0,0002% , у 2018 році на 0,0014% меншими за 2017 рік, в 2019 році на 5% більше за 2018 рік, а у 2020 році на 2,8% більше за 2019 рік. Так у період з 2016 року по 2018 рік відбулося не суттєве зростання як власного так і статутного капіталу. А в 2019 році та у 2020 році він зріс на 5% та 2,8% відповідно.

Представлені данні в таблицях 2.1 та 2.2, характеризують загальні результати виробничо-господарської діяльності ТОВ «Механічний завод» за період який аналізується, та є базою для проведення економічного аналізу. Аналіз господарської діяльності суб'єкта господарювання здійснюється з метою виявлення динаміки техніко-економічних показників.

Для оцінки якості управління кадровим потенціалом суб'єкта господарювання, необхідно проаналізувати динаміку показників пов'язаних з управлінням персоналом на ТОВ «Механічний завод», а саме: кількість працюючих, їх склад – кількість та динаміка кадрів адміністративно – управлінського апарату, виробничих кадрів; продуктивність праці.

Динаміка показників з управління персоналом на ТОВ «Механічний

завод» за 2016 – 2020 роки наведені в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Динаміка основних показників з управління персоналом

Показник	2016	2017	2018	2019	2020
Кількість працюючих, чол.	57	57	55	58	61
В т. ч. адміністративно-управлінського персоналу, чол.	41	37	37	37	38
Виробничого персоналу, чол.	16	18	18	19	20
Продуктивність праці, тис.грн./чол.	268,21	315,54	359,72	406,54	432,71

Згідно наведених даних в таблиці 2.3, кількість працівників на підприємства збільшилась на 4 особи за аналізований період. Кількість працівників адміністративно – управлінського персоналу склала в аналізований період зменшилася з 41 чоловік до 38 осіб. Кількість виробничого персоналу за цей же період збільшилося з 16 до 20 чоловік.

Майно господарюючого суб'єкта складається з основних фондів та оборотних коштів, інших цінності, вартість яких наведена в балансі.

Джерелами формування майна є:

- майнові та грошові внески засновників суб'єкта господарювання;
- доходи які одержані від ведення господарської діяльності та реалізації продукції, робіт та послуг;
- доходи фінансових інструментів, внесків на депозитних рахунках та внесків в капітал інших господарюючих суб'єктів;
- та інші джерела, які не заборонені законодавством.

Суб'єкт господарювання здійснює облік своїй господарської діяльності, контроль за виробництва продукції, здійснює оперативний бухгалтерський облік та веде статистичну звітність встановленому законодавством.

ТОВ «Механічний завод» займається збутовою діяльністю, але не має спеціально відділу маркетингу, та немає, в штатному розписі, посади директора з маркетингу, що не відповідає вимогам ринку та специфіці діяльності. Виходячи з досвіду ТОВ «Механічний завод» роль директорів з маркетингу виконує супервайзер. У зв'язку з цим його обов'язки є ширшими. Суб'єкт

господарювання має лінійну систему організації – чітку форму організації, яка ґрунтується на принципі єдності розподілу доручень. Сутність цього принципу полягає в тому, що право віддавати розпорядження та накази має лише тільки вищестояща інстанція.

Всі інші відділи включені в єдину лінію інстанцій, від керівництва підприємства до нижчого ступеня ієрархії, здійснюється єдина лінія управління, яка проходить декілька проміжних етапів. Дана система доцільна для суб'єктів господарювання малих та середніх масштабів. Ця система дозволяє створити наочні відносини між керівництвом та підпорядкованими особами з чітким обмеженням при її використанні.

У великих господарювання використання такої системи значно навантажує окремі проміжних інстанцій, чим вона більше, тим більшим є навантаження. Керівництво господарюючого суб'єкта переобтяжене, доручення та накази передаються і виконуються поволі. Під впливом процесу диверсифікації господарюючий суб'єкт змушений перебудувувати свою структуру базуючись на принципі виділенні відділів, які будуть орієнтуватися на збут продукції.

Даний вид організації системи управління перетворює складну систему, в рухому, до якої легко пристосовувати інші підсистеми. Також перевагами є те, що краще відбувається розмежування відповідальності начальників відділів, що передуює розширенню компетенцій на прийняття та ухвалення рішень в межах виробничої політики, яка визначується керівництвом.

2.2. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства

Фінансовий стан суб'єкта господарювання в короткостроковому періоді оцінюється показниками платоспроможності та ліквідності, які характеризують здатність повно і своєчасно здійснити розрахунки за зобов'язаннями перед контрагентами. Оцінка платоспроможності і ліквідності важлива не тільки для суб'єкта господарювання, але і для кредиторів.

В сучасних умовах господарювання платоспроможність вважається важливою умовою ведення господарської діяльності.

Так, Шелудько В. М. визначає платоспроможність «у широкому розумінні підприємство вважається платоспроможним за умов здатності виконувати зобов'язання перед кредиторами; у вузькому розумінні - підприємство повинно розраховуватися за кредиторською заборгованістю, що потребує негайного погашення, наявними грошовими коштами та їх еквівалентами» [42, с. 170].

Коли суб'єкт господарювання має гарний фінансовий стан, то воно платоспроможне. Якщо поганий - воно постійно або періодично є неплатоспроможним.

У процесі аналізу та оцінки фінансового стану вивчається поточна та майбутня платоспроможність.

При аналізі поточної платоспроможності порівнюють суми надходжень коштів та платіжних засобів суб'єкта господарювання з його строковими зобов'язаннями.

Перевищення цих платіжних засобів над зобов'язаннями вказує на платоспроможність господарюючого суб'єкта. Для проведення вказаного розрахунку використовується баланс суб'єкта господарювання. Неплатоспроможність господарюючого суб'єкта можна визначити і візуально (немає грошей на розрахунковому рахунках комерційного банку, є прострочені кредити, заборгованості фіскальним органам, тривале порушення дисципліни з виплати заробітної плати та інше).

У господарюючого суб'єкта, поточний капітал якого складається із грошових засобів, короткострокової дебіторської заборгованості, вважається більш ліквідним, ніж господарюючий суб'єкт у якого поточні активи складаються із запасів. На ТОВ «Механічний завод» в структурі оборотних активів домінує дебіторська заборгованість над запасами.

Низький рівень ліквідності це нездатність суб'єкта господарювання сплатити свої поточні зобов'язання, та може призвести до продажу

довгострокових фінансових вкладень або активів а, в гіршому випадку, до банкрутства.

В балансі активи суб'єкта господарювання групуються за рівнем зростання їх ліквідності, а в пасиві зобов'язання розміщені по строкам скорочення термінів їх погашення.

Проаналізуємо абсолютну ліквідність для кожного року в період з 2016 р. – 2020 р., а також зробимо аналіз всіх видів ліквідності суб'єкта господарювання за 2020 рік.

Аналіз ліквідності суб'єкта господарювання почнемо з перевірки балансу. Баланс господарюючого суб'єкта може вважатися абсолютно ліквідним, якщо він дотримує всі наступні нерівності:

$$A1 \geq П1;$$

$$A2 \geq П2;$$

$$A3 \geq П3;$$

$$A4 \leq П4.$$

Оцінюється перспективна ліквідність суб'єкта на основі майбутніх надходжень.

$$ПЛ_{\text{(перспективна ліквідність)}} = A3 - П3 \quad (2.1)$$

Розраховується коефіцієнт, який дозволяє оцінити платоспроможність суб'єкта господарювання на поточний момент, а також на майбутнє.

$$КТЛ_{\text{(коефіцієнт поточної ліквідності)}} = \Sigma (A1, A2, A3) / \Sigma (П1, П2) \quad (2.2)$$

Даний коефіцієнт вказує на те, якою мірою зобов'язання забезпечуються активами господарюючого суб'єкта. Якщо його значення менше 1, це вказує на те, що є перевищення зобов'язань над активами.

$$КБЛ_{\text{(коефіцієнт швидкої ліквідності)}} = \Sigma (A1, A2) / \Sigma (П1, П2) \quad (2.3)$$

Вказана оцінка ліквідності суб'єкта господарювання дозволяє говорити про те, яку частину зобов'язань суб'єкт господарювання здатен виконати в критичному стані, коли немає запасів на продаж. Параметр повинен становити більше ніж 0,8.

Таблиця 2.4

Аналіз ліквідності балансу за 2016 р.

Актив	Значення	Пасив	Значення	Платіжний надлишок або недостатність
Гроші та їх еквіваленти (A ¹)	6348	Поточна кредиторська заборгованість (П ¹)	419	5929
Дебіторська заборгованість (A ²)	11355	Розрахунки зі страхування, оплати праці, авансами (П ²)	408	10947
Запаси (A ³)	13780	Довгострокові зобов'язання (П ³)	9942	3838
Не оборотні активи (A ⁴)	19893	Капітал + нерозподілений прибуток (П ⁴)	39159	-19266
Баланс		58294		58294

Баланс суб'єкта господарювання вважається абсолютно ліквідним, якщо він виконуються наступні співвідношення:

$$A1 \geq П1, \text{ відповідно } 6348 \geq 419.$$

$$A2 \geq П2, \text{ відповідно } 11355 \geq 408.$$

$$A3 \geq П3, \text{ відповідно } 13780 \geq 9942.$$

$$A4 \leq П4, \text{ відповідно } 19893 \leq 39159.$$

За нашими розрахунками, баланс суб'єкта господарювання станом на 2016 рік, є абсолютно ліквідним.

В таблиці 2.5 наведений аналіз ліквідності балансу суб'єкта господарювання за 2017 рік.

Баланс підприємства за 2017 рік вважається абсолютно ліквідним, якщо

виконуються такі співвідношення:

$$A1 \geq П1, \text{ відповідно } 4902 \geq 422.$$

$$A2 \geq П2, \text{ відповідно } 8104 \geq 354.$$

$$A3 \geq П3, \text{ відповідно } 13780 \geq 9967.$$

$$A4 \leq П4, \text{ відповідно } 23063 \leq 39171.$$

Таблиця 2.5

Аналіз ліквідності балансу на 2017 р.

Актив	Значення	Пасив	Значення	Платіжний надлишок або недостатність
Гроші та їх еквіваленти (A ¹)	4902	Поточна кредиторська заборгованість (П ¹)	422	4480
Дебіторська заборгованість (A ²)	8104	Розрахунки зі страхування, оплати праці, авансами (П ²)	354	7750
Запаси (A ³)	13780	Довгострокові зобов'язання (П ³)	9967	3813
Не оборотні активи (A ⁴)	23 063	Капітал + нерозподілений прибуток (П ⁴)	39171	-16 108
Баланс		57832	57832	

За нашими показниками, баланс підприємства на 2017 рік є абсолютно ліквідним.

Баланс суб'єкта господарювання за 2018 рік вважається абсолютно ліквідним, якщо виконуються такі співвідношення:

$$A1 \geq П1, \text{ відповідно } 4222 \geq 432.$$

$$A2 \geq П2, \text{ відповідно } 13279 \geq 402.$$

$$A3 \geq П3, \text{ відповідно } 17683 \geq 9992.$$

$$A4 \leq П4, \text{ відповідно } 23102 \leq 39104.$$

За нашими показниками, баланс підприємства на 2018 рік є абсолютно ліквідним.

В таблиці 2.6 наведений аналіз ліквідності балансу суб'єкта

господарювання за 2019 рік.

Баланс суб'єкта господарювання вважається абсолютно ліквідним, якщо виконуються такі співвідношення:

$$A1 \geq P1, \text{ НЕ відповідно } 1264 \leq 1571.$$

$$A2 \geq P2, \text{ відповідно } 23346 \geq 450.$$

$$A3 \geq P3, \text{ відповідно } 13365 \geq 10610.$$

$$A4 \leq P4, \text{ відповідно } 30897 \leq 41500.$$

Таблиця 2.6

Аналіз ліквідності балансу на 2019 р.

Актив	Значення	Пасив	Значення	Платіжний надлишок або недостатність
Гроші та їх еквіваленти (A ¹)	1264	Поточна кредиторська заборгованість (П ¹)	1571	-307
Дебіторська заборгованість (A ²)	23346	Розрахунки зі страхування, оплати праці, авансами (П ²)	450	22896
Запаси (A ³)	13365	Довгострокові зобов'язання (П ³)	10610	2755
Не оборотні активи (A ⁴)	30897	Капітал + нерозподілений прибуток (П ⁴)	41500	-10603
Баланс	77278		77278	

В 2019 році перша умова не виконується, тобто суб'єкт господарювання не може своєчасно погасити кредитну заборгованість. Це призвело до залучення кредитів в 2020 році.

Баланс суб'єкта господарювання в 2019 році не є абсолютно ліквідним. Але решта співвідношень вказує на наявність власних оборотних активів, які дозволяють суб'єкту господарювання підтримувати певну стійкість.

В таблиці 2.7 представлений аналіз ліквідності балансу суб'єкта господарювання станом на 2020 рік.

Баланс підприємства вважається абсолютно ліквідним, якщо виконуються такі співвідношення:

$$A1 \geq П1, \text{ відповідно } 11692 \geq 9552.$$

$$A2 \geq П2, \text{ відповідно } 27287 \geq 1287.$$

$$A3 \geq П3, \text{ НЕ відповідно } 15859 \geq 29601.$$

$$A4 \leq П4, \text{ відповідно } 35456 \leq 42842.$$

Таблиця 2.7

Аналіз ліквідності балансу на 2020 р.

Актив	Значення	Пасив	Значення	Платіжний надлишок або недостатність
Гроші та їх еквіваленти (A ¹)	11692	Поточна кредиторська заборгованість (П ¹)	9552	2140
Дебіторська заборгованість (A ²)	27287	Розрахунки зі страхування, оплати праці, авансами (П ²)	1287	26000
Запаси (A ³)	15 859	Довгострокові зобов'язання (П ³)	29601	-13742
Не оборотні активи (A ⁴)	35456	Капітал + нерозподілений прибуток (П ⁴)	42842	-7386
Баланс	92674		92674	

Як ми бачимо з розрахунків третя умова не виконується, суб'єкт господарювання не може вчасно погасити довгострокові зобов'язання.

Розрахуємо перспективну ліквідність суб'єкта господарювання.

$$A3 - П3 = 15859 - 29601 = -13742$$

Як видно з розрахунків баланс суб'єкта господарювання не є абсолютно ліквідним.

Баланс суб'єкта господарювання був абсолютно ліквідним в 2016, 2017, та в 2018 роках, але в 2019 році з'явилося проблема з високоліквідними активами, що стало причиною залучення кредитних коштів. У 2020 рік суб'єкт господарювання має проблеми з довгостроковими зобов'язаннями, але на

поточний момент є абсолютно платоспроможним.

Наступним кроком є аналіз фінансової стійкості суб'єкта господарювання
таблиця 2.8.

Таблиця 2.8

Показники ліквідності та фінансової стійкості ТОВ «Механічний завод»

Показник	Роки			Відхилення 2020 р. до 2018 р.	
	2018	2019	2020	+/-	%
Коефіцієнт покриття	12,091	15,611	19,267	7,176	159,3
Коефіцієнт швидкої ліквідності	4,916	5,659	6,285	1,369	127,8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,028	1,154	0,316	0,288	1128,6
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	8873	10067	17938	9065	202,2
Коефіцієнт автономії	0,929	0,955	0,967	0,038	104,1
Коефіцієнт фінансування	0,076	0,047	0,034	-0,042	44,7
Коефіцієнт фінансової стійкості	13,094	21,404	29,399	16,305	224,5
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами	0,917	0,936	0,948	0,031	103,4
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,567	0,494	0,621	0,054	109,5

Розрахунок показників ліквідності вказує на позитивну тенденцію стану покриття суб'єкта господарювання, тобто щоденні потреби суб'єкта господарювання повністю покриваються вільними грошовими коштами. А більш точно на це вказує коефіцієнт швидкої ліквідності, більша частина потреб суб'єкта господарювання покриваються виробничими запасами.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності, вказує на те, що збільшується частина зобов'язань які мають короткостроковий характер, та які можна погасити негайно. Показник чистого оборотного капіталу вказує на можливість погасити зобов'язання за рахунок поточних активів.

З таблиці 2.8 видно, що він за 2018-2020 рр. має позитивну тенденцію, він збільшився на 102,2% у порівнянні з 2018 роком. Це сталося за рахунок збільшення дебіторської заборгованості.

Аналіз показників платоспроможності вказує на те, що суб'єкт господарювання є фінансовостійким. Коефіцієнти автономії, фінансування та фінансової стійкості відповідають нормативним значенням. Позитивною тенденцією є збільшення показників коефіцієнтів забезпечення власними оборотними коштами та маневреності власного капіталу на 3,4% і 9,5% відповідно порівняно з 2018 роком.

2.3. Аналіз ділової активності підприємства

До групи показників оцінки ділової активності суб'єкта господарювання, що включає темпові співвідношення, відносяться показники, що відображають динаміку показників ефективності використання капіталу і активів, а також показники, що свідчать про раціональне використання фінансово-ресурсного потенціалу суб'єкта господарювання, та є складовими «золотого правила економіки підприємства»:

$$\underbrace{T_p^{\Pi} > T_p^{ЧВР}}_{\text{відображає рівень рентабельності підприємства}} > \underbrace{T_p^{ЧВР} > T_p^{ББ}}_{\text{відображає рівень ділової активності підприємства}} > 100\%$$

$\underbrace{\hspace{15em}}_{\text{відображає ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства}}$

(2.4)

T_p^{Π} - темп зростання прибутку (від загальної діяльності до оподаткування, реалізації, операційної діяльності, чистого прибутку), обчислений як виражене у відсотках співвідношення прибутку звітного і попереднього періодів, %;

- темп зростання чистої виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), обчислений як виражене у відсотках співвідношення обсягу чистої виручки від реалізації звітнього і попереднього періодів, %;

- темп зростання вартості майна підприємства, обчислений як виражене у відсотках співвідношення середньої величини валюти балансу (підсумку) звітнього і попереднього періодів, %.

Якщо зазначені умови виконуються, то:

– прибуток суб'єкта господарювання збільшується інтенсивніше, ніж обсяг реалізації, що вказує на зниження витрат виробництва як результат дій, які спрямовані на покращення виробничого процесу;

– чистий обсяг реалізації продукції зростає високими темпами ніж вкладений капітал, це свідчить про те, що ресурси суб'єкта господарювання використовуються ефективно, збільшується віддача з кожної грошової одиниці, вкладеної в суб'єкта господарювання;

– економічний потенціал суб'єкта господарювання зростає, збільшуються масштаби його діяльності.

Порушення цієї залежності не завжди вказує на спад ділової активності. Така ситуація може бути викликана технічною реконструкцією суб'єкта господарювання, розширення його виробничої потужності.

Наведена на рисунку 2.1 динаміка абсолютних показників, які входять до «золотого правила економіки підприємства» (формула 2.1), вказує на те, що впродовж 2018-2020 років у суб'єкта господарювання спостерігалась тенденція щорічного збільшення суми отриманого чистого доходу від реалізації. Так у 2018 році суб'єкта господарювання одержав 17944 тис. грн. виручки від реалізації продукції, то вже у 2019 та 2020 роках цей показник збільшився на 24,98% та 12,26% відповідно і склав 22427 тис. грн. та 25177 тис. грн.

Позитивні тенденції також характерні для обсягу отриманого чистого прибутку. У 2018 році обсяг чистого прибутку становив 4634 тис. грн., у 2019 році він зріс на 2,28% (106 тис. грн.), а у 2020 році він дорівнював 8472 тис. грн.

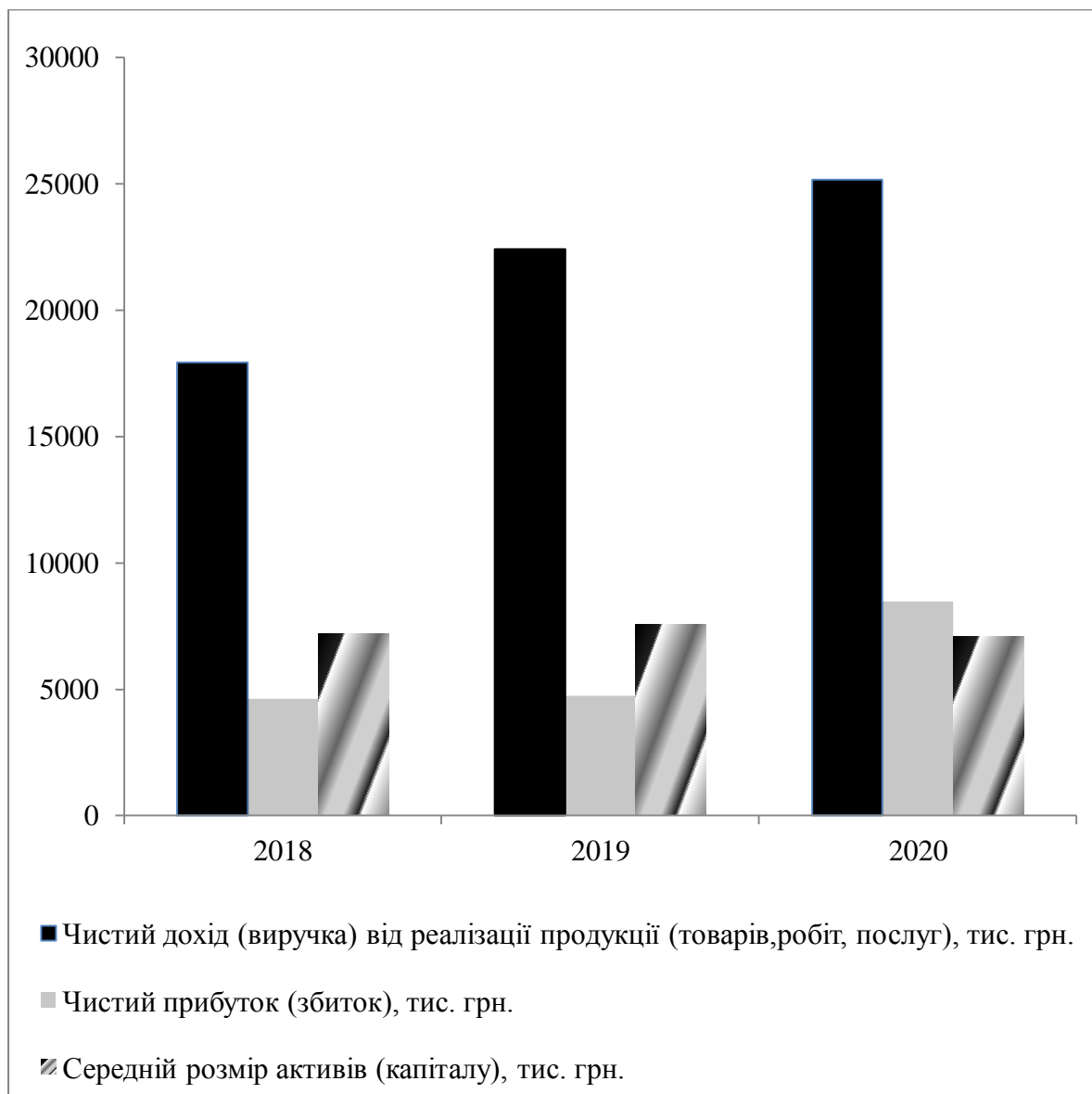

Рис. 2.1. Динаміка абсолютних показників ділової активності

Впродовж досліджуваного періоду у суб'єкта господарювання відбулося зростання середнього розміру активів з 7198,4 тис. грн. у 2018 році до 7562,8 тис. грн. у 2019 році, але у 2020 році відбулося зниження цього показника, це вплинуло негативно на загальну тенденцію, за досліджуваний період середній темп зростання величини активів суб'єкта господарювання склав 93,8%. Аналіз динаміки темпів зростання показників дає можливість оцінити їх відповідність оптимальним співвідношенням, які входять до «золотого правила економіки підприємства» (табл. 2.9)

Таблиця 2.9

Показники «золотого правила економіки»

Характеристика та роки	Темп зростання чистого доходу (виручки),	Темп зростання чистого прибутку,	Темп зростання активів (капіталу), $T_{зр}^{A(K)}$	Характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства
2019/2018	102,2	124,9	105	Не ефективна
Характеристика використання ресурсів (капіталу)	Не результативно		Раціонально	
2020/2019	177,5	112,2	93,8	Не ефективна
Характеристика використання ресурсів (капіталу)	Раціонально		Не результативно	

Наведені в таблиці дані вказують на не ефективне використання ресурсів і активів в процесі ведення господарської діяльності у 2018-2020 роках.

Уповільнення оборотності коштів, пов'язано зі зміною оборотності активів і капіталу суб'єкта господарювання, здебільшого негативними. Про це свідчать дані суб'єкта господарювання, за період який досліджується, спостерігається зниження коефіцієнтів оборотності оборотних активів, запасів, дебіторської заборгованості при зростанні тривалості одного обороту вказаних активів.

Якщо у 2018 році на кожні 100 грн., які вкладені в оборотні активи суб'єкта господарювання отримувал 3,69 грн. чистого доходу, то у 2020 році цей показник становив – 3,327 грн. Тривалість проходження оборотними активами кругообороту у 2020 році в порівнянні з 2018 роком і попереднім роком збільшився на 10,79 дня та 2,55 дня, і склав 109,71 дня. В середньому відбулося уповільнення оборотності на 1,88%, а у днях – на 2,62%.

Коефіцієнт оборотності запасів протягом 2018-2020 років мав тенденцію

до зростання, це є позитивним явищем для суб'єкта господарювання. В даний період кількість днів, які потрібні суб'єкту господарювання для поповнення запасів зменшується від 28,35 днів до 15,78 днів. Але, швидкість зростання оборотності запасів зменшується з 140% у 2019 році до 128,2% у 2020 році. З 2019 року, коефіцієнт оборотності запасів по відношенню до 2018 року зменшився на 1,6% та склав 22,7 дні, та відбувається його зменшення на 23% до 17,5 днів в 2020 році. Суб'єкту господарювання для збільшення своїх запасів необхідна більша кількість днів: 16 днів у 2019 році та 20 днів у 2020 році.

Негативом в діяльності суб'єкта господарювання є зниження оборотності дебіторської заборгованості з 6,4 оборотів у 2018 році до 4,4 оборотів у 2020 році, це вказує на несвоєчасність проведення розрахунків з покупцями. Але зменшення швидкість оборотності дебіторської заборгованості уповільнюється з 74% у 2019 році в порівнянні з 2018 роком до 93,3% у 2020 році та порівняно з 2019 роком, та вже у 2020 році темпи зростання дебіторської заборгованості відносно 2019 року становлять 101%.

Динаміка терміну зменшення дебіторської заборгованості вказує на те, що протягом періоду який досліджується спостерігається негативна тенденція. Так у 2018 році період інкасації дебіторської заборгованості складав 56,7 днів, а у 2020 році цей період дебітори погашають суб'єкту господарювання заборгованість за 84 днів, тільки у 2019 році відбувається його зменшення на 1,5% до 82,6 днів.

Найбільш темпами знизилася оборотність дебіторської заборгованості за продукцію. Середній темп зміни оборотів протягом 2017-2020 рр. становив 70%, у днях – 125%. Зниження коефіцієнту оборотності дебіторської заборгованості за продукцію з 438 (у 2017 році) до 109,9 (у 2020 році) оборотів (що становить майже 4 рази) збільшення терміну її погашення вказує на зменшення середньої кількості розрахунків з покупцями.

У суб'єкта господарювання впродовж всього періоду спостерігається зростання коефіцієнту оборотності грошових коштів з 30,9 оборотів у 2017 році до 97,8 обороти у 2020 році, це вказує на прискорення оборотності грошових

коштів (виключенням є 2018 року, коли його зменшення відносно 2017 року становило 36,6%).

Тенденції зміни показників оборотності активів ТОВ «Механічний завод» та їх складових наведені на рисунку 2.2.

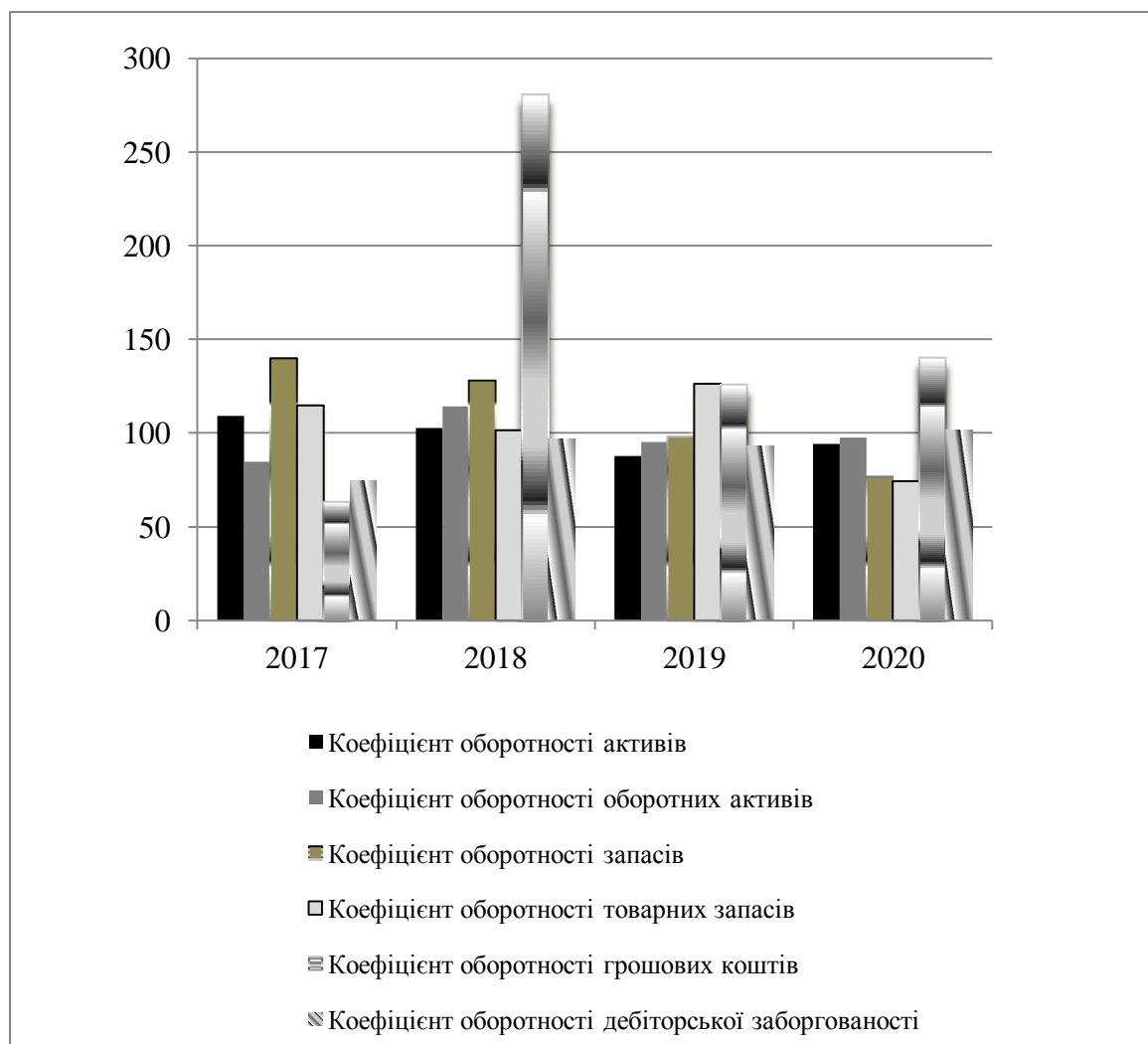

Рис. 2.2. Динаміка коефіцієнтів оборотності активів ТОВ «Механічний завод» та їх складових (у % до попереднього року)

Найбільш інтенсивні коливання відбуваються за показником оборотності грошових коштів, менш інтенсивні – за показниками оборотності всіх активів та їх мобільної частини, менш інтенсивні – за показником оборотності дебіторської заборгованості. Але відмічається негативна тенденція

уповільнення запасів суб'єкта господарювання.

Поряд зі змінами показників оборотності активів спостерігаються зміна показників оборотності капіталу, а саме власного та перманентного, а також кредиторської заборгованості.

Показник коефіцієнта оборотності власного капіталу в період 2016-2018 років має тенденцію до зростання на 3,9% у 2017 році по відношенню до рівня 2016 року та на 16,6% у 2018 році відповідно рівня 2017 року), це вказує на збільшення ефективності використання інвестованих у господарську діяльність власних коштів суб'єкта господарювання. Зниження значень вказаного показника у 2019 році до 93,7% рівня 2018 року та до 88,7% у 2020 році по відношенню до рівня 2019 року відбувається зменшення оборотності власних фінансових ресурсів та свідчить про зниження ефективності його використання.

На неефективне використання частини капіталу підприємства вказує щорічне зменшення коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості з 4,3 оборотів у 2016 році до 3,5 оборотів у 2020 році. Це зниження свідчить про неспроможність суб'єкта господарювання своєчасно погасити зобов'язання, та підтверджується збільшенням строку погашення кредиторської заборгованості з 83,3 днів у 2016 році до 103,3 днів у 2020 році. Відносна швидкість зменшення оборотності кредиторської заборгованості зростає з 91% у 2016 році до 99% у 2019 році, тільки у 2020 році вона дещо уповільнюється до 89,4%.

Якщо порівнювати оборотність кредиторської заборгованості з дебіторською заборгованістю, то вона уповільнюється більш високими темпами. Так, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості в період 2016-2020 рр. в середньому зменшився на 5%, термін її погашення в середньому зріс на 5%. Збільшення терміну, за який суб'єкта господарювання покриває кредиторську заборгованість, з однієї сторони, зменшує період фінансового циклу, а з іншої сторони, відбувається затримка з оплатою заборгованості кредиторам, що може привести до погіршення стосунків з партнерами та погіршити ділової репутації суб'єкта господарювання. Тому політика суб'єкта господарювання стосовно кредиторської заборгованості

повинна бути індивідуальною та обережною.

Не зважаючи на зменшення оборотності кредиторської заборгованості, якість її «утримання» суб'єктом господарювання виходячи з позицій дотримання платіжної дисципліни для дотримання стійкого фінансового становища є задовільною. Проведений аналіз, вказує на те що погашення поточної заборгованості суб'єктом господарювання перед кредиторами здійснюється у 1,2 рази повільніше в порівнянні з інкасацією боргів перед суб'єктом господарювання. Якщо строк погашення кредиторської заборгованості суб'єкта господарювання у 2020 році складав 103,3 дні, то строк інкасації заборгованості дебіторів – 82,6 дні.

Проведений аналіз свідчить, про те що найбільш інтенсивними є зміни показника оборотності власного капіталу суб'єкта господарювання, нижче – оборотності всього капіталу, та незмінними – кредиторська заборгованість суб'єкта господарювання.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ТА НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

3.1. Шляхи покращення фінансового стану суб'єкта господарювання

В сучасних умовах господарювання, суб'єкти господарювання повинні спрямовувати свої зусилля на залучення фінансових ресурсів для максимізації використання фінансових результатів. Потрібно дотримуватися підтримки оптимальної структури капіталу за для забезпечення високого рівня ліквідності та платоспроможності, не зважаючи на те, що суб'єкт господарювання є самостійними, він несе відповідальність за результати своєї господарської діяльності перед власниками, кредиторами, працівниками та іншими суб'єктами фінансової системи.

Використовуючи різні джерела інформації для проведення аналізу фінансового стану, можливо здійснити певні підходи що до покращення фінансового стану суб'єкта господарювання.

Основними завданнями пошуку шляхів покращення фінансового стану суб'єктів господарювання можуть стати:

- пошук оптимального співвідношення позикового та власного капіталу;
- оптимізація ліквідності;
- оптимізація збутової політики;
- забезпечення фінансових ризиків для максимізації рентабельності власного капіталу;
- впровадження заходів які спрямовані на зменшення фінансових зобов'язань;
- збільшення грошових активів;
- уникнення фінансової кризи.

Так, Смачило В. В. та Будникова Ю. В. пропонують наступні шляхи

удосконалення фінансового стану, які зображені на рисунку 3.1.

Рис. 3.1. Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства [32]

Покращення фінансового стану суб'єктів господарювання можливе за рахунок зменшення вихідних грошових потоків та збільшення вхідних грошових потоків.

Так збільшити розмір вхідних грошових потоків господарюючого суб'єкта можливо наступним чином:

- збільшити виручки;
- реалізувати основних фондів які не використовуються;
- провести рефінансування дебіторської заборгованості.

Карпенко Г.В. пропонує наступні напрями «пошуки резервів зі зменшенням вихідних грошових потоків»:

- оплата товарів, робіт, послуг, що належать до валових витрат;
- оплата товарів, робіт, послуг, що не належать до валових витрат;
- здійснення реальних та фінансових інвестицій;
- сплата податків та інших платежів до бюджету;

- повернення капіталу, який був залучений на фінансовому ринку» [12].

Враховуючи проблеми фінансового стану суб'єктів господарювання в умовах фінансової кризи, та необхідності стабілізації фінансової стійкості в умовах фінансової нестабільності, Фридинський В., Плотніков В., Дерев'янка А., Череп А. В. та Кириченко Л. А. пропонують «вжити наступні заходи:

- усунення зовнішніх факторів банкрутства;
- удосконалення поточного календаря фінансового документа, в якому докладно відображається грошовий обіг підприємства;
- регулювання рівня незавершеного виробництва; переведення низькооборотних активів до високооборотних;
- вживання локальних заходів щодо поліпшення фінансового стану;
- забезпечення фінансового стану підприємства в середньостроковій перспективі, що виявляється в стабільному надходженні виручки від реалізації в достатньому рівні ліквідності активів, підвищенні рентабельності продукції, призупиненні штрафних санкцій за прострочену кредиторську заборгованість, забезпеченні достатності фінансових ресурсів для покриття нових поточних зобов'язань;
- поступове погашення старих боргів, скорочення витрат до мінімально допустимого рівня, проведення енерго- і ресурсощадних заходів;
- створення стабільної фінансової бази;
- забезпечення стійкого фінансового стану підприємств у довгостроковій перспективі, створення оптимальної структури балансу та фінансових результатів, фінансової системи підприємства до несприятливого зовнішнього впливу» [38; 41].

Напрямами покращення фінансового стану суб'єктів господарювання має стати збільшення вхідних та зменшення вихідних грошових потоків; оптимізація та мобілізація внутрішніх резервів. Актуальним питанням є економічної інтеграції, горизонтального та вертикального її видів, її суть

полягає у системному контролі ринкової ситуації, яка характеризується підвищенням конкуренції та нездатністю вітчизняних товаровиробників бути конкурентними на ринку у порівнянні з іноземними. Для покращення умов діяльності, зменшення витрат, а саме собівартості товарів, робіт та послуг, підвищення якості продукції, використання інноваційних технологій, є необхідність в об'єднанні зусиль суб'єктів господарювання для досягнення поставленої мети.

3.2. Напрями підвищення ділової активності суб'єкта господарювання

Глобалізація економічних процесів, війна, нестабільність політичної ситуації в країні вимагають від суб'єктів господарювання постійно шукати нові шляхи підвищення господарської діяльності.

Рівень ділової активності необхідно оцінювати не лише за досягнутими в відповідний період успіхами. Пріоритетною повинна бути ділова активність стратегічного виміру, яка виражається при стійкому економічному зростанні. Стійкість можна досягнути, тільки забезпечивши зростання джерел фінансування задля реалізації програм зростання економічної ваги господарюючого суб'єкта.

Напрямок підвищення ділової активності є зростання прибутку, яке можливо досягти за рахунок оптимізації товарного асортименту, а саме збільшити частку виробів, які приносять більший прибуток суб'єкту господарювання, за умови, що на цю продукцію є попит на ринку і він постійно зростає.

Зробивши аналіз стану ділової активності суб'єкта господарювання доцільно запропонувати наступні напрями її підвищення:

- підвищити ефективності діяльності суб'єкта господарювання, за рахунок прискорення обертання ресурсів;
- збільшити число обертів, що можливо здійснити шляхом зменшення

періоду виробництва;

- зменшення періоду виробництва, за рахунок вдосконалення технології та модернізації виробництва;

- підвищення продуктивності праці;

- покращити структуру матеріаломісткості виробництва;

- підвищення фондоозброєності, за рахунок покращення основних засобів, за допомогою реінвестування коштів у виробництво.

Для того щоб здійснити виконання цих напрямів підвищення ділової активності, необхідно здійснити наступні заходи:

- удосконалити організаційну структуру (перегляд повноважень кожного працівника);

- покращити структуру виробництва, а саме підвищити коефіцієнтів завантаженості та оборотності за рахунок збільшення обсягу продукції;

- підвищити конкурентоспроможності продукції, за рахунок підвищення якості товару яки виробляється;

- необхідно розвивати та вдосконалювати ЗЕД суб'єкта господарювання.

Рівень ділової активності суб'єкта господарювання відображає певні етапи його життєдіяльності, та ступінь адаптації до умов ринку.

На рисунку 3.2 наведені представлені основні ознаки кожного рівня ділової активності суб'єктів господарювання та напрями їх стабілізації.

Рис. 3.2. Основні ознаки рівнів ділової активності та напрями їх стабілізації

Як зазначає Петренко Л. М. «у сучасних умовах розвитку економіки

підтримання або підвищення ділової активності розглядаються як основні стратегічні цілі підприємств. Визначення проблемної, а тим більше кризової ситуації при оцінці стану ділової активності зумовлює необхідність термінового регулювання виробничо-господарської діяльності шляхом прийняття оперативних управлінських рішень» [26].

Зростання ділової активності суб'єкта господарювання може бути досягнуте лише за умов покращення як якісних, так і кількісних критеріїв. Цьому процесу можуть сприяти наступні умови: впровадження сучасні технології в ведення господарській діяльності; переорієнтування на вимоги та вподобання клієнтів; використання планування в діяльності; чітка ієрархія управління; забезпечити високий рівень маркетингу та менеджменту та інше.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дає можливість зробити відповідні висновки та внести пропозиції, які мають прикладне значення.

1. «Фінансовий стан» - це система фінансових відносин, яка характеризується показниками, що відображають наявність фінансових активів, їх розміщення та використання суб'єктом господарювання його здатність фінансувати господарську діяльність та бути конкурентоспроможним.

2. Процес управління фінансовим станом суб'єкта господарювання є одною із важливих складових не тільки фінансового менеджменту а і всією системи управління суб'єктом господарювання, яке повинно ґрунтуватися на показниках фінансового стану. Ефективне управління фінансовим станом суб'єкта господарювання характеризується великим рівнем динамізму, складності та невизначеності.

3. Велика кількість підходів та методик аналізу оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання обмежує практичне застосування проведення якісної оцінки фінансового стану. Попередження кризових явищ у суб'єктів господарювання стає можливим тільки при систематичній оцінці фінансового стану. Комплексна оцінка фінансового стану суб'єкта господарювання це інструмент оцінки його поточного та перспективного стану, який використовує різні системи фінансових показників.

4. Власний та статутний капітал збільшувалися у аналізованому періоді. Темпи зростання, були з 2017 року на 0,0002% , у 2018 році на 0,0014% меншими за 2017 рік, в 2019 році на 5% більше за 2018 рік, а у 2020 році на 2,8% більше за 2019 рік. Так у період з 2016 року по 2018 рік відбулося не суттєве зростання як власного так і статутного капіталу. А в 2019 році та у 2020 році він зріс на 5% та 2,8% відповідно.

5. Розрахунок показників ліквідності вказує на позитивну тенденцію стану покриття суб'єкта господарювання, тобто щоденні потреби суб'єкта

господарювання повністю покриваються вільними грошовими коштами. А більш точно на це вказує коефіцієнт швидкої ліквідності, більша частина потреб суб'єкта господарювання покриваються виробничими запасами.

6. Аналіз показників платоспроможності вказує на те, що суб'єкт господарювання є фінансовостійким. Коефіцієнти автономії, фінансування та фінансової стійкості відповідають нормативним значенням. Позитивною тенденцією є збільшення показників коефіцієнтів забезпечення власними оборотними коштами та маневреності власного капіталу на 3,4% і 9,5% відповідно порівняно з 2018 роком.

7. Напрямами покращення фінансового стану суб'єктів господарювання має стати збільшення вхідних та зменшення вихідних грошових потоків; оптимізація та мобілізація внутрішніх резервів. Актуальним питанням є економічної інтеграції, горизонтального та вертикального її видів, її суть полягає у системному контролі ринкової ситуації, яка характеризується підвищенням конкуренції та нездатністю вітчизняних товаровиробників бути конкурентними на ринку у порівнянні з іноземними. Для покращення умов діяльності, зменшення витрат, а саме собівартості товарів, робіт та послуг, підвищення якості продукції, використання інноваційних технологій, є необхідність в об'єднанні зусиль суб'єктів господарювання для досягнення поставленої мети.

8. Зростання ділової активності суб'єкта господарювання може бути досягнуте лише за умов покращення як якісних, так і кількісних критеріїв. Цьому процесу можуть сприяти наступні умови: впровадження сучасні технології в ведення господарської діяльності; переорієнтування на вимоги та вподобання клієнтів; використання планування в діяльності; чітка ієрархія управління; забезпечити високий рівень маркетингу та менеджменту та інше.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аверіна М.Ю. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства: шляхи покращення. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. №9. С. 92-100.
2. Азаренкова Г. М., Журавель Т. М., Михайленко Р. М. Фінанси підприємств : навч. посіб. Вид. 3-тє. Київ : Знання-Прес, 2009. 299 с.
3. Аліновська Г. Я. Фінанси підприємств : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2018. 440 с.
4. Базілінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2014. – 328 с.
5. Білик М.Д., Котов І. Л. Фінансовий стан підприємства: теорія, методика. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2013. № 5. С. 86-92.
6. Бодруг Т.М., Гаватюк Л.С. Сутність аналізу та управління фінансовим станом підприємств України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. №22. С. 20-24.
7. Борецька Н.П., Міщенко К.В. Аналіз та прогнозування фінансової стійкості підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 20. С. 63–66
8. Боровік Л. В., Петренко В. С., Карнаушенко А. С. Роль шкільної освіти в розвитку молодіжного підприємництва. *Ефективна економіка*. 2021. № 3. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8737> . DOI: [10.32702/2307-2105-2021.3.6](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.3.6)
9. Бланк И.А. Финансовый менеджмент. К.: Ника-Центр, 2015. – 528 с.
10. Бугай В. З., Омельченко В. М. Аналіз та оцінка фінансової стійкості підприємства. *Держава та регіони*. 2008. № 1. С. 34–39.
11. Денисенко М., Зазимко О. Основні аспекти оцінки фінансового стану підприємств. *Агросвіт* № 10, 2015. С. 52–58. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=1890&i=8>.
12. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз К.: МАУП, 2011. – С. 134-163.
13. Карнаушенко А.С., Петренко В.С., Боровік Л.В. Сучасні тенденції та перспективи розвитку європейського ринку страхування. *Таврійський науковий*

вісник. Серія Економіка. 2022. №14. С. 85-94

14. Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Основні відмінності між спільними підприємствами та іншими формами міжнародних партнерських відносин. *Бізнес-навігатор. 2018. Вип. 1 (44). С. 101*

15. Карпенко Г. В. Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства. *Економіка держави. 2010. № 1. С. 61–62.*

16. Косова Т. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури. 2013. 440 с.

17. Кузьменко Л., Кузьмін В., Шаповалова В. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. Вид-во Олді-плюс. 2003. 240 с.
URL:<http://www.bookz.com.ua/10/0007.htm>.

18. Коробов М. Фінанси підприємств: Навч. посіб. Київ: Т-во «Знання», КОО, 2006. 378 с.

19. Косарева І. П., Хохлов М. П., Бірюкова В. В. Дослідження теоретичних основ фінансового стану підприємства. *Інфраструктура ринку. 2018. № 19. С. 101–106.*

20. Ковальов В.В. Економічна сутність збалансованої системи показників. *Вісник Херсонського національного технічного університету . 2019. № 3. С. 173-177.*

21. Книшек О. О., Тарасенко Ю. О. Фінансовий аналіз діяльності підприємства в умовах економічної нестабільності. *Економічний простір: зб. наук. праць. № 139. 2018. С. 172-181.*

22. Лиса О.В., Маєр Д.Д. Деякі аспекти управління фінансовим станом підприємства. *БІЗНЕС-НАВІГАТОР Науково-виробничий журнал Випуск 5 (61) 2020 С. 179-183.*

23. Литвин Б.М., Стельмах М.В.Фінансовий аналіз. К.: Хай Тек Прес, 2008. - 336 с.

24. Нагайчук В.В. Фінансове оздоровлення підприємств у контексті зміцнення їхнього фінансового стану. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Економічні науки». 2015. Вип. 14 (3). С.*

138–141.

25. Олійник Л.В. Стратегічні напрямки забезпечення фінансової стабільності підприємства. *Фінанси, облік, банки*. 2017. С. 118-124.

26. Петренко В. С., Карнаушенко А. С., Боровік Л. В. Факторинг: сутність, види та його переваги в фінансовій діяльності підприємств. *Ефективна економіка*. 2021. № 11. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9551> (дата звернення: 02.04.2023). DOI: [10.32702/2307-2105-2021.11.14](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.11.14)

27. Петренко В.С., Федорчук О.М., Карнаушенко А.С. Аналіз сучасного стану державної підтримки аграрних підприємств України. *Бізнес-навігатор*. 2019. Вип. 2(51). С. 93-98

28. Петренко, В., Карнаушенко, А.. Поняття краудфандингу та його роль в національній економіці. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*, 2020, №2, 140-150. URL: <http://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/59>

29. Петренко В.С., Карнаушенко А.С., Шепотіло В.О. Дивідендна політика міжнародних креативних корпорацій. *Інвестиції практика та досвід*. 2021. №23. С. 38-452

30. Петренко В.С., Карнаушенко А.С., Танклевська М.С. Кредитування як основне джерело фінансування підприємництва. *Економіка та держава*. 2021. №12. С. 41-47

31. Приходько Н.І. Поняття фінансового стану підприємства: деякі аспекти його визначення. *ФІП ФІІП PSE*. 2010. Т. 8, С. 188-190.

32. Поддєрьогін А. М. Фінансовий менеджмент: підручник Київ : КНЕУ, 2005. 536 с.

33. Поддєрьогін А. М., Білик М. Д., Буряк Л. Д., Булгакова С. О., Куліш А. П.. Фінанси підприємств: підручник. К.: КНЕУ, 2006. – 552 с.

34. Петренко Л. М. Оцінка та напрямки покращення ділової активності підприємства. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. Економічні науки. 2010. Вип. 18(1). С. 101-105. URL:

[http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2010_18\(1\)__17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2010_18(1)__17)

35. Про затвердження Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації: Наказ Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України від 26.01.2001 № 49/121 URL.: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0121_01

36. Рудницька О. М., Біленська Я. Р. Шляхи покращання фінансового стану українських підприємств. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. 2009. № 649: Логістика. С. 132–138.

37. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2010. - 662 с.

38. Саприкіна Л., Шипіл К., Діагностика фінансового стану підприємства як основа забезпечення його економічної безпеки. *Ефективна економіка*. 2012. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_11_53.

39. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств. К.: ЦУЛ, 2015. – 460 с.

40. Смачило В. В., Будникова Ю. В. Оцінка фінансової стійкості підприємств. *Економічний простір: зб. наук. праць*. 2008. № 20/2. С. 35–40.

41. Сіліна І.В., Хацер М.В. Управління фінансовим станом підприємства в кризових умовах. *Економіка та держава*. 2015. №11. С. 85-88.

42. Танклевська Н.С., Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Ізраїльський досвід післявоєнного відновлення економіки. *Науковий вісник Льотної академії*. 2022. №6. с. 20-28

43. Ткаченко А.А., Подзігун Я.В., Кулик Ю.М. Удосконалення аналізу фінансового стану на українських підприємствах: проблеми та шляхи їх вирішення. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету*. Серія: Економічні науки. 2020. № 57. С.45-53.

44. Тютюнник Ю.М., Тютюнник С.В. Особливості аналізу фінансових результатів і рентабельності діяльності суб'єктів малого підприємництва. *Економічний форум*. 2019. № 2. С. 99–105

45. Федорчук О.М., Ковальов В.В. Продуктивність праці на підприємстві та резерви її підвищення. Сучасний стан та пріоритети розвитку системи

обліку, оподаткування й аналізу виробничо-економічної діяльності суб'єктів господарювання агропромислового сектору економіки: [колективна монографія] / за заг. ред. Л.О. Мармуль. – Херсон: Айлант, 2018. – С. 226-235.

46. Фролова Т.О. Фінансовий аналіз: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення К.: Видавництво європейського університету, 2011. - 253 с.

47. Фридинський В., Плотніков В., Дерев'янка А. Фінансова санація підприємства. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. 2011. № 8. С. 79–83.

48. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: підруч. К.: Центр учбової літератури, 2009. - 566 с.

49. Чумаченко М., Болюх М., Бурчевський В., Горбатов М. Фінансовий аналіз: Навч. посібник; за ред. акад. НАНУ, проф. М. Чумаченка. Київ: КНЕУ, 2005. 259 с.

50. Череп А. В., Кириченко Л. А. Проблеми визначення фінансового стану підприємств в умовах фінансової кризи. *Держава та регіони*. 2008. № 6. С. 233–236.

51. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент: підручник. К.: Знання, 2006. - 439 с.

52. Юнацький М. О. Огляд сучасних методів прогнозування фінансового стану підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6232>.

53. Яцух О.О., Захарова Н.Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2018. № 3. Т. 29 (68). С. 173-180.

54. Fedorchuk A., Petrenko V., Karnaushenko A. Innovative infrastructure as the framework for the development of regional enterprises competition. *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту Серія: економіка і менеджмент*. 2019. 2 (27), с. 126-133. URL: https://suem.edu.ua/sites/default/files/2021-01/visnik_2_27_2019.pdf#page=23

55. Mokhnenko A. Human capital cost accounting in the company management system / T.Hilorme, I.Perevozova, L.Shpak, A.Mokhnenko, Y.Korovchuk // Academy of Accounting and Financial Studies Journal. – 2019. – № 23. – Special Issue 2.

56. Mokhnenko A. Formation of account of reservoir expenses model / I.Perevozova, A.Mokhnenko, L.Mykhailyshyn, O.Stalinska, O.Vivchar // Academy of Accounting and Financial Studies Journal. – 2019. – № 23. – Special Issue 2.

57. Mokhnenko A. Identification of Efficiency Factors for Control over Information and Communication Provision of Sustainable Development in Higher Education Institutions / I.Gontareva, M.Borovyk, V.Babenko, I.Perevozova, A.Mokhnenko // WSEAS Transactions on Environment and Development. – 2019. – № 15. – P. 593-604.3

58. Mokhnenko A. Integration of the supply chain management and development of the marketing system / I.Perevozova, L.Horal, A.Mokhnenko, N.Hrechanyk, A.Ustenko, O.Malyuka, L.Mykhailyshyn // International Journal of Supply Chain Management. – 2020. – № 9. – Issue 3. – P. 496-507.

59. Mokhnenko A. Mathematical-Logistic Model of Integrated Production Structure of Food Production / A.Mokhnenko, V.Babenko, O.Naumov, I.Perevozova, O.Fedorchuk // CEUR Workshop Proceedings, 2020, Volume 2732, P. 446-454.

60. Mokhnenko A. Modeling of economic security of the enterprise at change of investment maintenance / S.Bondarenko, H.Tkachuk, I.Klochan, A.Mokhnenko, I.Liganenko, V.Martynenko // Studies of Applied Economics. – 2021. – № 39(7).

61. Mokhnenko A. Innovative Paradigm of Management Accounting and Development of Controlling in the Entrepreneurship / A.Sakun, I.Perevozova, O.Kartashova, O.Prystemskyi, A.Mokhnenko // Universal Journal of Accounting and Finance. – 2021. – Vol. 9, №4.

62. Мохненко А.С. Стратегія розвитку регіонального газотранспортного підприємства / А.Мохненко, К.Мельникова, О.Федорчук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні

науки". – Херсон, 2018. – № 32. – С. 91-94.

63. Мохненко А.С. Управління конкурентоспроможністю підприємства на основі застосування системного підходу / А.Мохненко, О.Федорчук, О.Протосвіцька // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту – Черкаси, 2018. – № 2 (25). – С. 13-25.

64. Mokhnenko A. Software economy as a vector of management of innovative infrastructure of the region / A.Mokhnenko, O.Fedorchuk, K.Melnikova // Вісник Хмельницького національного університету. Серія "Економічні науки". – Хмельницький, 2019. – № 5. – С. 7-10.

65. Мохненко А.С. Особливості корпоративної культури на ІТ-підприємствах в сучасних умовах ведення бізнесу / А.Мохненко, К.Мельникова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки". – Херсон, 2021. – № 42. – С. 45-49.

66. Мохненко А.С. Модель організаційно-економічного механізму логістичної системи підприємства / А.С. Мохненко, О.Б. Наумов, О.О. Чмут // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки". – Херсон, 2023. – № 48. – С. 45-49.

67. Мохненко А.С. Аналіз ефективності функціонування підприємств продовольчої сфери / А.С. Мохненко, О.М. Федорчук, О.І. Протосвіцька // Обліково-аналітичне забезпечення й оподаткування розвитку суб'єктів агробізнесу та сільських територій: колективна монографія. – Херсон: Айлант, 2019. – С. 223-235.

68. Mokhnenko A. Concept of sustainable development of the food sector enterprises in the competitive environment / A. Mokhnenko, O. Fedorchuk, O. Protosivitska // Development of the innovative environmental and economic system in Ukraine: monograph; edited by Khudolei V., Ponomarenko T. – Prague: OKTAN PRINT s.r.o., 2019. – С. 123-141.

69. Мохненко А.С. Інвестиційно-інноваційне забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств / А.С. Мохненко, О.М. Федорчук, О.І. Протосвіцька // Розвиток підприємства в умовах нестабільного

зовнішнього середовища: управління, реалізація та перспективи: колективна монографія; за ред. Шарко М.В. – Херсон: ФОП Вишемирський В.С., 2019. – С. 227-243.

70. Мохненко А.С. Підвищення економічної ефективності підприємств в умовах євроінтеграційних процесів / А.С. Мохненко // Теорія, методологія і практика обліку, оподаткування й аналізу виробничо-економічної діяльності суб'єктів агробізнесу та сільських територій: нові реалії та перспективи в умовах інтеграційних процесів: колективна монографія. – Херсон: Айлант, 2020. – С. 187-200.

71. Mokhnenko, A. Partner relationship assessment methodology / I.Perevozova, N.Daliak, A.Mokhnenko, T.Stetsyk, V.Babenko // International Conference on Distributed Sensing and Intelligent Systems (ICDSIS2020): (Agadir, Morocco 01-03 February 2020). – Agadir, 2020.

72. Мохненко А.С. Оцінка конкурентоспроможності підприємств агропромислового сектору економіки / А.С. Мохненко // Сучасний стан та пріоритети розвитку системи обліку, оподаткування й аналізу виробничо-економічної діяльності суб'єктів господарювання агропромислового сектору економіки: монографія. – Херсон: Айлант, 2018. – С. 158-167.

73. Мохненко А.С. Підвищення економічної ефективності підприємств в умовах євроінтеграційних процесів / А.С. Мохненко // Теорія, методологія і практика обліку, оподаткування й аналізу виробничо-економічної діяльності суб'єктів агробізнесу та сільських територій: нові реалії та перспективи в умовах інтеграційних процесів: колективна монографія. – Херсон: Айлант, 2020. – С. 187-200.

74. Mokhnenko A. Development of a regional marketing system / A.Mokhnenko, I.Perevozova // 3rd International Conference on Economic Research (ECONALANYA2019): (Alanya, Turkey 24-25 October 2019). – Alanya, 2019.

75. Мохненко А.С. Формування системи забезпечення зовнішньоекономічної діяльності газотранспортного підприємства / А.С. Мохненко // Структурна модернізація економіки: прогностичні сценарії та

перспективи розвитку регіону: монографія. – Херсон: ПП "Вишемирський", 2018. – С. 276-284.

76. Мохненко А.С. Інвестиційно-інноваційне забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств / А.С. Мохненко, О.М. Федорчук, О.І. Протосвіцька // Розвиток підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища: управління, реалізація та перспективи: колективна монографія. – Херсон: ФОП Вишемирський В.С., 2019. – С. 227-243.

77. Мохненко А.С. Маркетинг як інструмент ефективного функціонування логістичної системи підприємства / А.С. Мохненко, О.О. Чмут // Маркетинг у підприємстві, біржовій діяльності та торгівлі в smart-суспільстві: управлінський, інноваційний та методичний виміри: колективна монографія / За наук. ред. І. В. Перезової. – Львів: Видавець Кошовий Б.-П.О., 2023. – С. 136-160.

78. Мохненко А.С. Organizational and economic mechanism for the development of an enterprise in the IT-sphere / А.С. Мохненко, О.О. Чмут, А.А. Романов // Стратегічні пріоритети розвитку економіки, менеджменту, сфери обслуговування та права в умовах інтеграційних процесів: міжнар. наук.-прак. конф. (м. Івано-Франківськ, 03-04 листопада 2022 р.). – Івано-Франківськ, 2022. – С. 281-282.

79. Мохненко А.С. Організаційно-економічний механізм управління сталим розвитком підприємства / А.С. Мохненко, О.О. Чмут // Сталий розвиток економіки, суспільства та підприємництва: міжнар. наук.-прак. конф. (м. Івано-Франківськ, 27-28 квітня 2023 р.). – Львів, 2023. – С. 281-282.

ДОДАТКИ

Методичні підходи до оцінювання фінансового стану підприємства

Методичні підходи до оцінювання фінансового стану підприємства		
Показники фінансового стану підприємства	<p>Аналіз балансу підприємства:</p> <ul style="list-style-type: none"> - горизонтальний аналіз; - вертикальний аналіз. 	<p>Неформалізовані методи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) методи експертних оцінок і сценаріїв; 2) психологічні методи; 3) морфологічні методи; 4) порівняльні методи; 5) методи побудови системи показників; 6) методи побудови системи аналітичних таблиць.
	<p>Показники майнового стану підприємства:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сума господарських засобів, які перебувають у розпорядженні; - частка активної частини основних засобів; - коефіцієнт зносу основних засобів; - коефіцієнт відновлення; - коефіцієнт вибуття. 	
	<p>Показники ліквідності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - коефіцієнт загальної ліквідності; - коефіцієнт швидкої ліквідності; - коефіцієнт абсолютної ліквідності. 	<p>Формалізовані методи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) методи ланцюгових підстановок; 2) методи арифметичних різниць; 3) методи відсоткових чисел; 4) диференційний аналіз; 5) логарифмічний аналіз; 6) інтегральний аналіз; 7) методи простих і складних відсотків; 8) метод дисконтування.
	<p>Показники платоспроможності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обсяг власних обігових коштів; - здатність капіталу до маневрування. 	
	<p>Показники фінансової стійкості та структури капіталу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - коефіцієнт незалежності (автономії); - коефіцієнт залежності; - коефіцієнт заборгованості; - коефіцієнт маневрування власних засобів; - частка робочого капіталу в активах; - коефіцієнт структури залученого капіталу. 	<p>Моделі Е. Альтмана; У. Бівера; Спрінгера; Таффлера; Лісса; П. Саблука; Г. Савицької; О. Терешенка; R-модель; модель Іркутської державної економічної академії; Універсальна дискреційна модель тощо.</p>
	<p>Показники рентабельності та прибутковості:</p> <ul style="list-style-type: none"> - рентабельність продукції; - рентабельність активів; - рентабельність власного капіталу; - рентабельність основної діяльності. 	
	<p>Показники ділової активності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - коефіцієнт оборотності капіталу; - коефіцієнт обігу дебіторської заборгованості; - коефіцієнт обігу кредиторської заборгованості; - коефіцієнт обігу виробничих запасів; - коефіцієнт обігу власного капіталу; - коефіцієнт обігу основних засобів. 	
Комплексне графічне оцінювання фінансового стану підприємства		